

O. GLIHA, *Gromače 20—64*. Zagreb, Moderna galerija

GLAVURTIĆ, Miro, slikar i književnik (Kotor, 5. IX. 1932). Diplomirao na Šumarskome fakultetu u Beogradu. Jedan od osnivačaja i teoretičara grupe »Mediala« (1958). Njegove su slike i crteži kompozicije realnih i nadrealnih elemenata, u kojima su izoštenim izrazom prikazane mitske ličnosti i krajolici (*Izabela i zvjeri*, 1957). Karikaturalnim iskrljenjima fantastično se vezuje uz svijet suvremene tehnologije i prerasta u prizore osebnosti. Samostalno izlagao u Titogradu (1967), Münchenu (1976), Strombergu (1978), Novome Sadu (1978), Splitu (1982). Sudjelovao na izložbi »Phantastische Realisten« u Düsseldorfu 1974. Lik. kritike objavljivao u »Borbi«, »Odjeku«, »Delu« i »Umetnosti«. Piše pjesme, prozu, filozofske eseje. Od 1991. djeluje u Rovinju.

LIT.: B. Timotijević, Rušenje zida ili Miro Glavurtić, Književne novine (Beograd), 1. V. 1964. — D. Redžep, Varijacije na temu Miro Glavurtić, Izraz (Beograd), 1969, 10. — D. Kiš, Glavurtić, Gradac (Čačak), 1977, 17—18. — I. Subotić, Crtež kao izazov, Književne novine, 24. VI. 1982. R.

GLIBOTA, Ante, povjesničar umjetnosti (Slivno kraj Imotskoga, 15. VI. 1945). Diplomirao na Ekonomskome fakultetu u Zagrebu (1969). U Parizu na Sorbonni i Collège de Franceu pohađao predavanja i seminare iz lik. umjetnosti, arhitekture, sociologije. Otvorio umjetničku galeriju u Parizu 1978 (Galerie d'Art International), u Chicagu 1981. Direktor Paris Art Centra 1980—94. Organizirao više od 300 izložaba umjetnika XX. st., koncerta, kazališnih i književnih priredaba, park skulpture u Sculu u okviru Olimpijade 1988, izdao više od 160 knjiga i kataloga s područja lik. umjetnosti, arhitekture i književnosti. Autor je brojnih knjiga, kataloga, referata, članaka, filmova i video-filmova.

BIBL.: 150 Ans d'Architecture de Chicago (s F. Edelmannom), Paris 1983; Achille Perilli — L'irrazionale Geometrico (s G. C. Arganom, A. Heizom, G. Plazyjem), Paris 1984; Aventure géométrique et cinétique (s G. C. Arganom, G. Plazyjem), Paris 1984; Adevor-Vision Sensuelle (s G. Plazyjem), Paris 1984; Franzheim, Paris 1985; Leon Gischia (s A. Chastelom, B. Dorivalon, P. Francastelom), Paris 1985; A Guide to 150 Years of Chicago Architecture, Chicago 1985; Nouvelles tapisseries, Paris 1986; Canogar, Paris 1987; Helmut Jahn — Architect, Paris 1987; Olympiade des arts, Paris 1988; Parc Olympique de sculptures, Seoul 1988; Dieter Jung, Paris 1989; Unger, Paris 1989; Shingu, Paris 1989; Révolution Flash Back, Paris 1989; Ferdinand Kulmer, Zagreb 1990; Jean Messagier, Paris 1990; D'Agaggio — Les Sillons de la Creation (s R. Hayghcom, J. A. Françaom, R. Daudelom), Milano — Paris 1992; Arrabal Espace, Paris — Rome 1994. L. D.

GLIHA, Oton, slikar (Črnomelj, Slovenija, 21. V. 1914). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1937 (O. Mujadžić, Lj. Babić, M. Tartaglia). Usavršavao se u Parizu 1938/39. Sudjelovao na izložbi »Pola vijeka hrvatske umjetnosti« u Zagrebu 1938; u Parizu izlagao kao član grupe jugoslavenskih umjetnika u galeriji Bernheim Jeune 1939. Studijski boravio u Italiji 1952. Osim u Zagrebu, često boravi i radi u Omišlju na Krku.

U ranome razdoblju slika portrete i mrtve prirode, prigušenih boja i razvijena osjećaja za ritam oblika (*Špiritijera*, 1939). Sudjelujući u gradnji omladinske pruge u Visokom stvara ciklus figuralnih kompozicija *Trebinjska brigada* (1946/47), koji se odlikuje slobodnijim obrađivanjem površine i prostora.

U realističkim pejzažima (1946—56) osjeća se duh cézanneovske konstrukcije slike, s fovističkim naglašcima u fakturi i koloritu (*Jurandvor*, 1954). U portretima sažima oblike i svodi ih na osnovne značajke (*Portret pjesnika Tadijanovića*, 1951; *Autoportret*, 1953), u

novijim mrtvim prirodama materija se zgušnjava gotovo do reljefnosti (*Smokve na listu*, 1953). God. 1954. nastaje slika *Primorje*, prvo djelo u velikome ciklusu *Gromače*. Prostor je sveden na plohu, crtež se osamostaljuje i rasprostire u visinu, a osnovni plastički elementi postaju srodni s kaligrafijom glagoljice (*Krčke gromače*, 1957). U tome ciklusu G. pronalazi rješenja koja su paralelna s enformelističkim shvaćanjem površine, ne gubeći istodobno vezu s domaćim krajolikom. Poslije 1965. njegovo se slikarstvo sve više odvaja od krčke podloge, a potezi kista ostavljaju apstraktne znakove na platnu. Bitno se proširuje i koloristički raspon djela (*Gromače 5*, 1974). Ponavljanje istorodnog elementa i dinamička konfiguracija ritmova posebno je vidljiva u crtežima flomasterom.

— Autor je zidne slike *Gromače* u zgradi Savezne vlade u Beogradu (1962), kamenih mozaika u hotelu »Ad Turres« u Crikvenici (1969) i u zgradi aerodroma na Krku (1970), te svečanog zastora Narodnog kazališta »Ivan Zajc« u Rijeci (1981). Samostalno je izlagao u Zagrebu, Rijeci, Beogradu, Ohridu, Sarajevu, Zadru, Opatiji, Torinu, São Paulu, Milanu i Genovi. Sudjelovao na XXXI. i XXXII. bijenalu u Veneciji (1962, 1964).

LIT.: B. Vizintin, Oton Gliha, Zagreb 1958. — V. Horvat-Pintarić, Oton Gliha (katalog), Torino 1960. — I. Zidić, Gromače Otona Glihe, Telegram, 6. I. 1961. — B. Bek, Oton Gliha (katalog), Beograd 1965. — D. Šepić, Oton Gliha, Zagreb 1965. — J. Denegri, Oton Gliha, Sinteza (Ljubljana), 1967, 5—6. — V. Marković, Crteži Otona Glihe 1964—1968, ŽU, 1968, 7—8. — Z. Rus, Konfiguracija gradnje, Kolo, 1969, 10. — Z. Tonković, Oton Gliha (katalog), Zagreb 1982. — J. Kaštelan, V. Marković i Z. Tonković, Oton Gliha — gromače, Zagreb 1983. Ma. Bc.

GLIHA-SELAN, Vilko, slikar (Mirna, Slovenija, 27. VI. 1912 — Zagreb, 11. II. 1979). Završio studij na Akademiji u Zagrebu 1936 (Lj. Babić). Bio je profesor u Zagrebu (Škola primijenjene umjetnosti, Akademija primijenjene umjetnosti, Pedagoška akademija). U slikarstvu i grafici oslanja se na tradicionalna rješenja; u kasnijem razdoblju prihvatio nefigurativni izraz. Zastupljen na izložbi »Meisterwerke der Graphik und Zeichnungen seit 1900« (Arbon, 1954). Samostalno izlagao u Zagrebu 1950. i 1951. Jedan od utemeljitelja Centra za dječji crtež u Zagrebu. Jedan od pokretača i urednika časopisa »Radost« (1951). Ilustrirao udžbenike i knjige za djecu.

LIT.: M. Gabelica i M. Peić, Vilko Selan-Gliha (katalog), Zagreb 1971. D. Hc.

GLINA, gradić u Baniji. Jezgra naselja ima pravilne ukrižene ulice s parkom na središnjemu trgu i niz skladnih kuća iz doba klasicizma. Kasnobarokno-klasicističku crkvu Sv. Ivana Nepomuka gradio je 1824—27. B. Felbinger. U crkvi su mramorni oltar, dopremljen iz zagrebačke katedrale 1883, orgulje s klasicističkim motivima i posude iz XVIII. i XIX. st. Crkva je stradala u ratu 1991.

LIT.: M. Dukić, Glina i okolica, Glina 1980. — D. Cvitanović, Sakralna arhitektura baroknog razdoblja, I, Zagreb 1985, str. 276. — Cultural heritage of Croatia in the war 1991/92, Zagreb 1993. R.

GLIPTOTEKA HAZU, u Zagrebu. Razvila se iz Gipsoteke koju je 1937. osnovao A. Bauer zbirkom odljeva antičke skulpture (← V. st. — II. st.), nabavljenih zaslugom I. Kršnjavoga 1895. Sustavno su izrađivani odljevi hrv. spomenika od predromanike do renesanse, stećaka iz BiH, grbova dalm. gradova, kao i kopije istarskih srednjovj. fresaka. Posebno je važna

GLIPTOTEKA HAZU

velika zbirka djela hrv. kipara i medaljera XIX. i XX. st., po kojoj je Gliptoteka jedini muzej skulpture u Hrvatskoj. Smještena je u kompleksu zgrada nekadašnje tvornice koža.

LIT.: Gliptoteka (vodić), Zagreb 1987.

L. D.

GLOGOVICA, selo S od Slavonskoga Broda. Na groblju gotička crkvice Sv. Stjepana s tragovima zidnih slika; podignuli su je Berislavići na posjedu Glogovi. Barokizirana 1749 (godina nad baroknim portalom, pred kojim je trijem; oltar kasnobarokni). U crkvi je nadgrobna ploča s likom nepoznate žene i ploča Vida Došena, pjesnika *Aždaje sedmoglave*.

LIT.: V. Radauš, SSS, str. 166–168. — D. Vukičević-Samaržija, Sakralna gotička arhitektura u Slavoniji, Zagreb 1986.

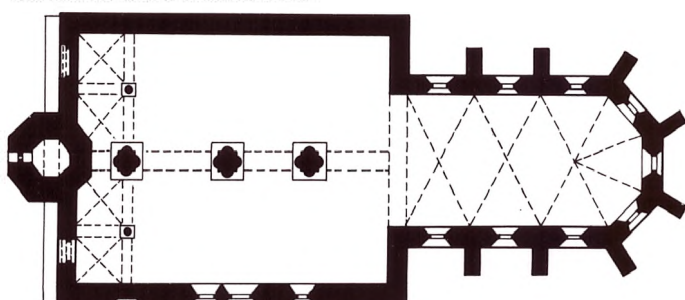
A. Ht.

GLOGOVNICA, selo S od Križevaca. Posjed Glogovnicu dobivaju templari između 1170. i 1175, potom i regularni kanonici Sv. Groba jeruzalemskoga između 1197. i 1203. Glogovnički samostan i crkvu Sv. Marije spominje jedno papino pismo iz 1230. Nestankom regularnih kanonika crkvom 1492–99. upravlja zagrebački biskup Osvald Tuz. Velika crkva je smještena na uzvišici okruženoj jarkom, a sastoji se od dvije lađe, podijeljene s tri jaka stupa, nedefiniranih stilskih obilježja (pripisuje joj se romanička, gotička — nedovršena dvobrodna crkva, a od nekih i renesansna koncepcija) te križno presvođena gotičkoga svetišta. Od nekadašnje romaničke crkve očuvana su četiri svetačka kipa (po jedan, kao spolij, uzidani u brodu crkve, na vanjskom zidu zvonika, na župnoj kući i na jednoj seoskoj zgradi). Crkva je nakon tur. i vlaških pustošenja dodijeljena isusovcima (1611–73) koji su je obnovili. U crkvi se nalaze četiri oltara iz XVII. i XVIII. st. i zidana propovjedaonica iz druge pol. XVII. st. Zvonik nad pročeljem podignut je u drugoj pol. XIX. st. Od utvrđenoga samostana uz crkvu jedva se zamjećuju u zemlji tragovi uz rub uzvisine. — Nakon ukidanja templara (1312) njihov posjed preuzimaju ivanovci koje u Glogovnici dokumenti spominju posljednji put 1361. U popisu župa 1334. navedena je župna crkva Sv. Jurja u Glogovnici.

LIT.: A. Horvat, Prilozi povijesno-umjetničkim problemima u nekoj templarskoj Glogovnici kraj Križevaca, Peristil, 1961. — L. Dobronić, Posjedi i sjedišta templara, ivanovaca i sepulkralaca u Hrvatskoj, Rad JAZU, 1984, 406. — UTH-Križevci.

R.

GLOGOVNICA, tloct crkve Sv. Marije

GLUMAC, Branislav, književnik (Smederevo, 10. VI. 1938). Završio studij na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Pjesnik i prozni pisac. Piše kritike i prikaze o umjetnosti u listovima i časopisima (»Vjesnik«, »Arena«, »Studio«, »Republika«). Sa slikarom Z. Šimunovićem objavio mapu *45 ljubavnih pjesama i 12 grafičkih listova*. Autor predgovora u katalozima (I. Šiško, Lj. Stahov, M. Kern). Lik. djela iz vlastite zbirke poklonio muzeju u Virovitici, gdje su izložena od 1983.

LIT.: D. Romaj, Značaj likovne zbirke slika i skulptura, donacije Branislava Glumca za Zavičajni muzej u Virovitici, Peristil, 1988–89, 31–32.

Ž. Sa.

GLUMAC, Sergije, slikar i grafičar (Užgorod, Ukrajina, 12. I. 1903 — Zagreb, 23. XII. 1964). Studirao je arhitekturu u Berlinu i slikarstvo na Umetničkoj školi u Beogradu (Lj. Ivanović). Pohađao je Akademiju u Zagrebu 1923–27 (F. Kovačević, J. Kljaković, T. Krizman), usavršavao se 1925–26. u ateljeu A. Lhôtea u Parizu. Slušao je predavanja iz povijesti umjetnosti na Sorbonni. Slikao je i crtao socijalne motive, brodove, tvorničke radionice i strojeve (*Radnici*, 1928). Kompoziciju gradi na čvrstom obliku i konstruktivnome razlaganju prostora, te na intenzivnim kontrastima svjetlosti. Radio je bakropise, litografije, drvoreze, linoreze, paste i crteže. Izdao je grafičke mape *Metro* (1928), *Pariz* (1929), *Beton* (1930), *Dubrovnik* (1941) i *Rade Končar* (1956). Bio je scenograf HNK u Zagrebu 1930–37. Samostalno je izlagao u Zagrebu (1931, 1958) i Beogradu (1956). Bavio se grafičkim oblikovanjem.

LIT.: V. Maleković, Kubizam i hrvatsko slikarstvo (katalog), Zagreb 1981. — M. Susovski, Sergije Glumac (katalog), Zagreb 1991.

R.

GLUNČEVIĆ, Kristofor Marinov, zlatar i kalupar (XVII. st.). Već 1609. ima zlatarsku radionicu u Dubrovniku, a 1618. imenovan je kaluparom u kovnici. God. 1625. dopušteno mu je da reže kalupe za kovnicu u Kotoru, uz uvjet da budu što različitiji od dubrovačkih. Za kovnicu u Kotoru izradio je vrlo lijep novac, a za dubrovačku kvalitetne dinare, poludinare, dinariće, mince i artluke.

LIT.: N. Bezić-Božanić, Majstori Dalmacije, I, Split 1978.

I. Le.

GLUNČIĆ, Antun, arhitekt (Pisarovina, 8. IX. 1931 — Zagreb, 17. IX. 1985). Diplomirao na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu 1960. Djeluje kao projektant, urbanist i konzervator. Izrađuje prijedloge za rekonstrukciju blokova pov. cjeline Donjega grada u Zagrebu (juž. dio Trga bana Josipa Jelačića, Arheološki muzej, Ilica 7 i 30), urbanističke projekte (produljenje Babonićeve ul., studija Trga D. Iblara, asanacija Vlaške ul. i Kvaternikova trga), prostorne planove (Bujština, Plovanija). Sudjeluje na natječajima za kazalište u Novome Sadu (1961, s V. Potočnjakom, II. nagrada), robnu kuću u Sarajevu (1961, I. nagrada) i Radio-televiziju u Zagrebu (1962, s B. Magašem).

LIT.: T. Premrl, Graditelj širokog interesa. Ante Glunčić (1931–1985), Vjesnik, 1. IX. 1985.

T. Pl.

GNAMB, Anton, arhitekt (? 1745 — Rijeka, 1806). U Rijeku dolazi 1773. Od 1777. kao glavni inženjer najutjecajnija je osoba pri izgradnji novoga dijela grada (*Civitas nova*). Izradio prvi plan razvitka Rijeke, projektirao staru Guvernerovu palaču, kuću Vuković i brojne nove gradnje. Sudjelovao u obnovi kaštela u Kraljevici i crkava u S. Primorju. Njegove građevine nose oznake baroknoga klasicizma.

LIT.: R. Matejčić, Kako čitati grad (Kronološki podaci), Rijeka 1990.

Ra. Mat.

GNIRS, Anton, austr. arheolog, povjesničar umjetnosti i konzervator (Žatec, Češka, 18. I. 1873 — Loket, Češka, 10. XII. 1933). Studirao na Sveučilištu u Pragu. Od 1899. profesor u pomorskoj školi u Puli; 1901. postaje kustos antičke zbirke u Puli, od 1902. prvi konzervator Centralne komisije za spomenike za okruge Pulu, Pazin i Rovinj; od 1912. pokrajinski konzervator za Istru, a 1915–18. i za Kranjsku (zamjenjivao F. Stelēa). Istraživao je prapov., antičke i srednjovj. spomenike u Istri. Njegova iskapanja razjasnila su probleme povijesti gradnje samostanske crkve u Stični.

BIBL.: La basilica ed il reliquiario d'avorio di Samagher presso Pola, Atti e memorie SIASP, 1908, 24; L'antico teatro di Pola, ibid.; Baudenkmale aus der Zeit der oströmischen Herrschaft auf der Insel Brioni Grande, Jahrbuch für Altertumskunde, 1911, 5; Frühe christliche Kultanlagen in südlichen Istrien, Jahrbuch CC, 1911; Grundrissformen istrischer Kirchen aus dem Mittelalter, ibid., 1914; Beispiele der antiken Wasserversorgung aus dem istrischen Karstlande, Bulićev zbornik, Zagreb 1924; Istria praeromana, Karlsbad 1925; Alte und neue Kirchenglocken, Wien 1917. i Karlsbad 1925.

LIT.: F. Stelē, Dr. Anton Gnirs, ZUZ (Ljubljana), 1932–33.

Iv. Mat.

GOČAN, nekadašnje naselje u J Istri, na desnoj obali Raše. Na mjestu prapov. gradine eliptična oblika s ostacima kiklopskih zidina bilo je izgrađeno srednjovj. slavensko naselje. Nekad je bilo utvrđeno zidinama s